

SGP

Tweede Kamer: Namens wie spreken milieclubs?

Organisaties belemmerd in gang naar rechter

SGP-motie tegenvaller voor navolgers van Urgenda

Door: Redactie DDB

27-02-2023

Politiek en Overheid

De Tweede Kamer heeft vorige week een motie van de SGP aangenomen die het lastiger moet maken voor organisaties als Urgenda om via de rechter invloed uit te oefenen op het overheidsbeleid. Een meerderheid wil dat de rechter extra eisen stelt aan belangenorganisaties die rechtszaken beginnen tegen de Staat. Aanleiding zijn de diverse rechtszaken tegen het kabinet over het klimaat en stikstofbeleid.

Politieke partijen als de PvdA, GroenLinks, D66 en Volt keren zich fel tegen de SGP-motie. In het klimaatdebat gebruikten ze kwalificaties als 'schokkend' en 'onacceptabel'. SGP-Kamerlid Chris Stoffer, initiatiefnemer van de motie: 'Klimaatbeleid is een zaak van de politiek en niet van de rechter.' De SGP vindt het 'ongezond' als 'activistische, gesubsidieerde organisaties' met rechtszaken huizenbouw kunnen tegenhouden en bedrijven 'platleggen'.

Representativiteit

De SGP-motie werd mede ingediend door BBB en Ja21. Ook de PVV, FvD, Groep Van Haga en Kamerlid Omtzigt stemden voor. De motie kreeg een meerderheid doordat ook de regeringspartijen VVD en CDA voor stemden. De voorstемmers telden 81 van de 150 zetels. De VVD vindt het logisch om te zien of de 'representativiteit' wel streng genoeg wordt gecontroleerd. 'Dergelijke procedures raken ons allemaal', aldus Kamerlid Ulysse Ellian.

Wordt met deze motie de democratie buiten spel gezet, vragen velen zich af? In 2013 diende Urgenda, een aanklacht in tegen de Nederlandse staat. De organisatie voor duuzaamheid en innovatie was van mening dat de overheid een onrechtmatige daad pleegde door niet te streven naar de klimaatdoelen die internationaal zijn afgesproken. Vijf jaar later, in oktober 2018 verloor de Staat het hoger beroep.

Hoge Raad

Het gerechtshof benadrukte dat sprake was van een 'reële dreiging' voor alle Nederlanders door klimaatverandering. Het kabinet zei vervolgens het vonnis te zullen uitvoeren en stapte ook naar de Hoge Raad omdat in de ogen van de ministers en staatssecretarissen sprake was van een principekwestie. De rechter zou hebben ingegrepen in iets wat aan de democratie is en deze dus buiten spel hebben gezet. De Hoge Raad stelde het kabinet in het ongelijk.

De Urgenda-zaak dient na inmiddels tien jaar nog steeds als inspiratiebron voor andere belangenorganisaties zoals Mobilisation for the Environment of Vluchtelingenwerk. Deze organisaties leggen eisen voor aan de rechter om politiek beleid af te dwingen dat volgens hen in het belang is voor de groep mensen die zij zeggen te vertegenwoordigen, aldus de NOS. Soms zijn dat alle Nederlanders.

Pro-actief

Advocaat en strafrecht deskundige Geert-Jan Knoops over de gang naar de rechter van dit soort organisaties of de dreiging met dat voornemen: 'In de afgelopen jaren heeft de rechter zich vaker proactief getoond bij beleidsmatige keuzes, bijvoorbeeld bij het terughalen van IS-vrouwen of de Urgenda-zaak over het terugdringen van de CO₂-uitstoot.'